

Schoolondersteuningsprofiel 2017-2021

SWV 2505 VO Apeldoorn

1 november 2017

1.	<i>Inleiding</i>	3
2.	<i>Algemene gegevens</i>	4
1.1.	Contactgegevens	4
1.2.	Onderwijsvisie	4
1.3.	Kengetallen leerlingenpopulatie	5
3.	<i>Basisondersteuning</i>	6
3.1	Preventie en curatieve interventies	6
3.2	Extra ondersteuning	13
3.3	Symbiose arrangementen	14
3.3	Onderwijsondersteuningstructuur	14
4	<i>Conclusie en ambities</i>	14

1. Inleiding

In het kader van Passend Onderwijs is een schoolondersteuningsprofiel (SOP) een wettelijk verplicht document voor iedere school.

Dit SOP is opgesteld op basis van het schoolsoortondersteuningsprofiel praktijkonderwijs (SSOP-PRO), dat in juni 2017 is vastgesteld binnen ons samenwerkingsverband.

De door onze school geboden basisondersteuning, zoals beschreven in dit document, is een integraal totaalpakket voor al onze leerlingen, dat meer is dan de som van de delen. Het is de kracht van ons als praktijkonderwijs dat het schoolsysteem in zijn geheel zo is ingericht dat aan de ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen kan worden voldaan. De voorbereiding op een zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren in de maatschappij t.a.v. de domeinen werken, wonen en vrije tijd is de algemene doelstelling. Hiervan maakt de toeleiding naar een passende arbeidsplek een essentieel onderdeel uit. Onze bekostiging is hierop dan ook gebaseerd.

Patricia Lambooij
september 2017

2. Algemene gegevens

1.1. Contactgegevens

School

Naam: Christelijke Praktijkschool De Boog

Directeur: Patricia (P.J.S.) Lambooij-Jansen

Adres: Buizerdweg 17
7331 JD Apeldoorn

Telefoon: (055) 5423193

E-mail: info@cso-deboog.nl

Website: www.cso-deboog.nl

Brinnr: 15DN

Bestuur

Naam: Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs
(Stichting CSO)

Adres: Mr. Van Hasseltlaan 57
7316 DK Apeldoorn

1.2. Onderwijsvisie

De Boog is een christelijke school voor praktijkonderwijs voor leerlingen van 12 tot maximaal 18 jaar. Het gaat om leerlingen die moeite hebben met leren en daarom speciale begeleiding nodig hebben. De praktijk van het dagelijks leven is het uitgangspunt van de lessen. Ons doel is ervoor te zorgen dat de leerlingen als volwassene zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren in de maatschappij, op het gebied van werken, wonen en vrije tijd. Wij begeleiden de leerlingen naar een passende baan op de arbeidsmarkt.

Waar staan wij voor?

Ons uitgangspunt is dat mensen door God geschapen (en daarom waardevol) zijn; wij sluiten niemand uit. We gaan uit van christelijke normen en waarden en blijven zoeken naar verbinding, afstemming en samenwerking. Wij staan voor een optimale ontwikkeling en een passende plek in de maatschappij voor ieder kind.

Onze leerlingen beloven wij:

- een veilige school
- onderwijs dat bij jou past en uitdaagt
- dat wij je zien en respecteren in wie je bent en wat je kunt
- dat jij je talenten ontdekt en verder ontwikkelt
- een passende plek na de Boog

Dit beloven wij de ouders:

- Samen met u zetten we ons in voor de optimale ontwikkeling van uw kind
- Wij luisteren goed naar u
- Wij zoeken samen met u naar mogelijkheden.

Wij hebben onze beloften ingelost als de leerling:

- zich optimaal heeft ontwikkeld.
- op een passende plek terecht is gekomen en zelfredzaam is.
- trots is op zichzelf.
- met plezier terug kijkt op zijn schooltijd.
- zich veilig en gewaardeerd voelt.
- eigenaar is van zijn/haar eigen ontwikkelingsproces.

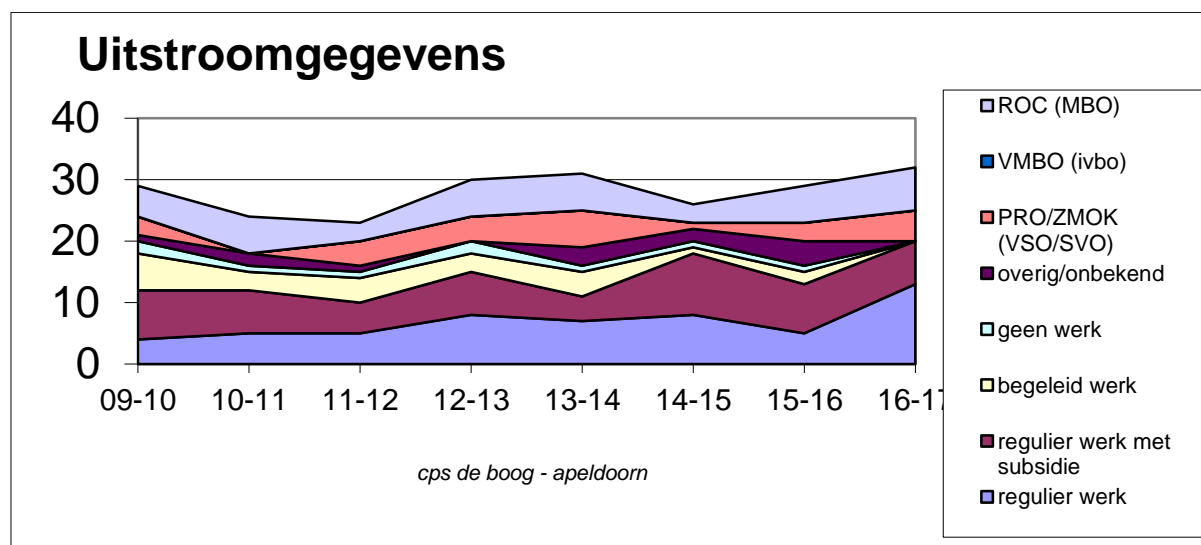
1.3. Kengetallen leerlingenpopulatie

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
totaal aantal leerlingen	155	169	169
instroom uit (V)SO	1	1	1
instroom vanuit VMBO	1	0	1
uitstroom naar VSO	2	1	5

Uitstroomcijfers

	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17
regulier werk	8	7	8	5	13
regulier werk met subsidie	7	4	10	8	7
begeleid werk	3	4	1	2	0
geen werk	2	1	1	1	0
overig/onbekend	0	3	2	4	0
PRO	2	5	0	2	1
VSO	2	1	1	1	4
VMBO	0	0	0	0	0
ROC	6	6	3	6	7
Werk + BBL ¹	0	2	4	6	10

¹ Deze leerlingen zijn aan het werk gegaan (en daar meegeteld), maar volgen daarnaast een BBL-opleiding bij een ROC

3. Basisondersteuning

3.1 Preventie en curatieve interventies

1) Aanpassing van de onderwijssituatie

1.1 Samenwerkingsrelatie met de leerling	Regulier	PRO	Cl.3	Cl.4
Op onze school ziet de mentor zijn mentorleerlingen meerdere keren per week in de les	✓	✓	✓	✓
Op onze school bouwt de mentor een vertrouwensband op met de leerling		✓	✓	✓
De leerling heeft een vast aanspreekpunt binnen de school, waar hij dagelijks op terug kan vallen	✓	✓	✓	✓
Op onze school voert de mentor individuele gesprekken met de leerling	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan een leerling indien nodig wekelijks doelgerichte gesprekken voeren op school over de doelen uit het OPP	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan een leerling indien nodig wekelijks gesprekken voeren met een medewerker uit het ondersteuningsteam	✓	✓	✓	✓
Op onze school worden de leerlingen, indien mogelijk, betrokken bij het opstellen van hun (leer)doelen in het OPP	✓	✓	✓	✓

1.2 Pedagogisch klimaat	Regulier	PRO	Cl.3	Cl.4
Op onze school is een positief schoolklimaat voor de leerlingen: <ul style="list-style-type: none"> - er gelden positief geformuleerde gedragsregels - de leerling ontvangt feedback op concreet waarneembaar gedrag - positief gedrag van de leerling wordt benoemd en gestimuleerd door alle medewerkers - leerlingen worden door alle medewerkers direct aangesproken op hun (ongewenste) gedrag op school - waarin gezamenlijke afspraken zijn gemaakt over de aanpak van gedrag in de klas en in vrije situaties op school staan - dat periodiek getoetst wordt 	✓	✓	✓	✓
Alle medewerkers van onze school geven signalen over leerlingen door aan de mentor van de leerling	✓	✓	✓	✓
Alle medewerkers van onze school geven zorgwekkende signalen over een leerling door aan de ondersteuningscoördinator/intern begeleider	✓	✓	✓	✓
Onze school handelt actief conform een pestprotocol	✓	✓	✓	✓
Binnen onze school is een gedragscode opgesteld waarin vastgelegd is hoe we met elkaar om horen gaan	✓	✓	✓	✓

Een docent kan naast de gezamenlijke gedragsafspraken, maatwerk bieden voor individuele leerlingen	✓	✓	✓	✓
Op onze school vindt minstens twee keer per jaar leerling-/groepsbespreking plaats (buiten de rapportvergadering om)	✓	✓	✓	✓
Op onze school is er (les)aanbod voor leerlingen met problemen op het gebied van sociale vaardigheden	✓	✓	✓	✓
Binnen het onderwijsprogramma van onze school is er aandacht voor algemene dagelijkse vaardigheden		✓	✓	✓
Binnen het onderwijsprogramma van onze school is aandacht voor het ontwikkelen van vaardigheden die de leerling nodig heeft in wonen, werken, vrije tijd en burgerschap		✓	✓	✓
Op onze school is altijd toezicht in de klas, tijdens de pauze en overige vrije momenten		✓	✓	✓
Op onze school worden individuele afspraken gemaakt over de invulling van pauzes en vrije momenten als dit nodig is		✓	✓	✓
Op onze school kan de leerling ondersteuning krijgen om faalangst te verminderen of onder controle te krijgen.	✓	✓	✓	✓

1.2 Controle van de schoolgang	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Onze school handelt actief conform een verzuimprotocol	✓	✓	✓	✓
Het verzuimprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd met de leerplichtambtenaar	✓	✓	✓	✓
Absenties worden elk lesuur geregistreerd in het leerlingvolgsysteem (LVS)	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt de absentieregistratie met regelmaat gecontroleerd op zorgwekkend/signaalverzuim	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt bij afwezigheid van een leerling dezelfde dag met de ouders/verzorgers gebeld	✓	✓	✓	✓
Onze school signaleert zorgwekkend ziekteverzuim en treedt in gesprek met ouders/verzorgers wanneer dit voorkomt	✓	✓	✓	✓
De leerling wordt, moet toestemming van ouders/verzorgers, besproken in het kernteam/CVB zodra er sprake is van zorgwekkend ziekteverzuim	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt de leerplichtambtenaar ingeschakeld bij vermoedens van ongeoorloofd verzuim	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan een leerling onderwijstijdverkorting/aangepast lesrooster krijgen indien nodig (en verantwoord kan worden naar de inspectie)	✓	✓	✓	✓

2) Aanpassing leersituatie

2.1 Didactisch-klimaat	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
De lessen op onze school hebben een vaste, voor de leerling inzichtelijke structuur	✓	✓	✓	✓
Op onze school ontvangen de leerlingen les in studievaardigheden	✓	✓		✓
Op onze school wordt begeleiding geboden op het gebied van zelfredzaamheid en zelfstandigheidsbevordering		✓		

De leerling wordt gecoacht op het gebied van werknemersvaardigheden in geval van stage		✓		
--	--	---	--	--

2.2 Ondersteuning bij huiswerk <i>(is afhankelijk van de uitstroombestemming)</i>	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school kan de leerling dagelijks agendacontrole ontvangen	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan de leerling wekelijks ondersteuning krijgen bij het gebruik van de agenda	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan de leerling wekelijks ondersteuning krijgen bij het plannen van het huiswerk	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan de mentor, indien afgesproken, contact met ouders onderhouden over het huiswerk	✓	✓	✓	✓
Indien afgesproken is er voor de leerling de mogelijkheid om individueel de dag voor- en na te bespreken.	✓	✓	✓	✓
De leerlingen kunnen hun huiswerk maken op school	✓	✓	✓	✓
De leerlingen kunnen onder didactisch toezicht hun huiswerk maken op school	Ontwikkel-punt 2018	✓		✓
Op onze school is de opbouw en onderwerp van de les voor de leerling zichtbaar (op het bord)	✓	✓	✓	✓
Indien er sprake is van huiswerk (afhankelijk van uitstroombestemming) wordt het huiswerk elke les genoteerd op het bord	✓	✓	✓	✓
Indien er sprake is van huiswerk (afhankelijk van uitstroombestemming) heeft elke docent aandacht voor het gemaakte en geleerde huiswerk van de leerling	✓	✓	✓	✓
Indien er sprake is van huiswerk (afhankelijk van uitstroombestemming) is het opgegeven huiswerk inzichtelijk voor ouders	✓	✓	✓	✓

3) Aanpassingen lesmaterialen/lesinstructie

3.1 Instructie	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school is er mogelijk tot verlengde instructie binnen de les	✓	✓	✓	✓
Op onze school is er de mogelijkheid tot herhaalde instructie	✓	✓	✓	✓
Op onze school kunnen instructies visueel ondersteund worden	✓	✓	✓	✓

3.2 Leerachterstanden <i>(achterstanden die niet correleren met cognitieve vaardigheden)</i>	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school is het mogelijk om kortdurende ondersteuning te krijgen bij het inhalen van leerachterstanden (buiten de les)	✓	✓	✓	✓
Op onze school kunnen leerlingen met een taalachterstand tijdelijk extra ondersteuning krijgen	✓	✓	✓	✓
Op onze school kunnen leerlingen met een achterstand in rekenen tijdelijk extra ondersteuning krijgen	✓	✓	✓	✓
Op onze school kunnen leerlingen extra oefenmateriaal krijgen	✓	✓	✓	✓

3.3 Dyslexie/Dyscalculie	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school wordt in het eerste schooljaar een dyslexiescreening gedaan als er vermoedens van dyslexie zijn	✓			✓
Na screening en remedial teaching vindt mogelijk dyslexieonderzoek plaats op school	✓			✓
Op onze school heeft een leerling met een dyslexieverklaring recht op extra faciliteiten	✓			✓
Onze school heeft een remedial teacher/dyslexiebegeleider in dienst	✓			✓
Op onze school kunnen leerlingen met dyslexie tijdelijk extra ondersteuning krijgen	✓			✓
Op onze school vindt screening plaats op dyscalculie/ernstige rekenproblemen als hier aanleiding toe is	✓			
Op onze school heeft een leerling met een dyscalculieverklaring/ernstige rekenproblemen recht op extra faciliteiten	✓			
Op onze school kunnen leerlingen met dyscalculie of ernstige rekenproblemen kortdurende/tijdelijke begeleiding krijgen	✓			

3.4 Aanpassing lesprogramma	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school kan een leerling indien nodig aanpassingen krijgen in het lesprogramma zodat deze (meer) aansluit bij de ondersteuningsbehoeftes	✓	✓	✓	✓
Op onze school is het mogelijk om te versnellen in het lesprogramma	Ontwikkelpunt 2018		✓	✓
Op onze school is het mogelijk om te vertragen in het lesprogramma	Ontwikkelpunt 2018		✓	✓
Op onze school is het mogelijk om enkele vakken op een ander niveau te doen	Ontwikkelpunt 2018		✓	✓
Op onze school is het mogelijk om te verbreden: extra stof aan te bieden in de breedte	Ontwikkelpunt 2018		✓	✓
Op onze school is het mogelijk dat er extra verdiepingsstof wordt gegeven	Ontwikkelpunt 2018		✓	✓

4) Aanpassing ruimtelijke omgeving

4.1 Overzichtelijke, prikkelarme omgeving	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school zijn de lokalen ordelijk ingericht	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn alle lokalen prikkelarm			✓	✓
Op onze school kan een leerling, indien afgesproken een vaste werkplek krijgen.	✓	✓	✓	✓
Op onze school hangt in elk lokaal een klok en een time-timer			✓	✓
Op onze school hebben leerlingen beperkt lokaalwisselingen			✓	✓
Op onze school hebben de leerlingen een vast groepslokaal			✓	✓
Indien nodig heeft de leerling les in één lokaal op onze school			✓	✓

Op onze school kan de leerling werken in een afgeschermd werkplek (bv. autischot) in de klas			✓	✓
Op onze school kan de leerlingen werken in de klas met geluidswerende hulpmiddelen (bv. koptelefoon)			✓	✓
Op onze school kan een leerling incidenteel werken in een andere prikkelarme omgeving werken	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn er aparte ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende de pauzes en andere vrije momenten kunnen verblijven	✓	✓	✓	✓
Op onze school kunnen leerlingen indien nodig geplaatst worden in een klas waar extra aandacht is voor structuur en begeleiding			✓	✓

4.2 Toegankelijkheid	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Onze school is rolstoeltoegankelijk*	✓	✓	✓	✓
Op onze school kan een leerling gebruik maken van aangepast meubilair	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een invalidentoilet aanwezig		✓	✓	✓
Op onze school is een verzorgingsruimte aanwezig			✓	✓
Op onze school is er ruimte voor individuele therapie op school			✓	✓

* Op onze school is geen lift aanwezig en daardoor niet rolstoeltoegankelijk

5) Inzet expertise

5.1 Inzet expertise	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school is een ondersteuningscoördinator/intern begeleider aanwezig	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een leerlingbegeleider/counselor aanwezig	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een vertrouwenspersoon aanwezig	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een coach/begeleider voor docenten aanwezig	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn onderwijsassistenten aanwezig			✓	
Op onze school is een orthopedagoog of (gz-)psycholoog aanwezig/beschikbaar	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een maatschappelijk werker/jeugdhulpverlener aanwezig	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een remedial teacher (dyslexie/dyscalculie) aanwezig/beschikbaar	✓	✓		✓
Op onze school is een stagecoördinator aanwezig		✓	✓	✓
Er is een logopedist verbonden aan onze school		✓	✓	
Wij kunnen een beroep doen op een jeugdverpleegkundige/schoolarts verbonden aan onze school	✓	✓	✓	✓
Er is een leerplichtambtenaar verbonden aan onze school	✓	✓	✓	✓
Wij kunnen een beroep doen op de wijkagent	✓	✓	✓	✓
Wij kunnen een beroep doen op een revalidatiearts			✓	✓

6) Ondersteuningsstructuur

6.1 Deskundigheidbevordering	Regulier	PRO	CI.3	CI.4

Op onze school is er intervisie voor docenten	✓	✓	✓	✓
Op onze school kunnen er casussen besproken worden onder begeleiding van een lid van het ondersteuningsteam		✓	✓	✓
De docenten van onze school beschikken over voldoende handvatten voor goed klassenmanagement	✓	✓	✓	✓
De docenten van onze school beschikken over voldoende handvatten hoe om te gaan met leerlingen met extra ondersteuningsbehoeftes	✓	✓	✓	✓

6.2 Docentenondersteuning	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school is coaching voor nieuwe docenten beschikbaar	✓	✓	✓	✓
Op onze school is coaching beschikbaar op klassenmanagement	✓	✓	✓	✓
Op onze school is coaching beschikbaar over communicatie/gespreksvoering	✓	✓	✓	✓
Op onze school is coaching beschikbaar op het gebied van groepsproces/groepsdynamica	✓	✓	✓	✓
Op onze school is coaching beschikbaar gericht op de aanpak van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoeften	✓	✓	✓	✓

6.3 Route inzet ondersteuning	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school is er een duidelijke route voor het bespreken van een leerling voor bespreking in het CVB (Commissie voor de Begeleiding VSO) of het ondersteuningsteam (regulier VO)	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt de ondersteuningsvraag van de leerling tijdig en adequaat opgepakt door het CVB/ondersteuningsteam	✓	✓	✓	✓
Op onze school bespreekt een lid van het ondersteuningsteam de uitkomsten van de besprekingen met ouders	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn de uitkomsten van de besprekingen inzichtelijk voor alle betrokkenen op school	✓	✓	✓	✓
Op onze school is de voortgang van het ondersteuningstraject inzichtelijk voor alle betrokkenen, inclusief ouders	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt de voortgang van het ondersteuningstraject vastgelegd		✓	✓	✓
De voortgang en ondersteuning van de leerling wordt minimaal twee keer per jaar besproken met ouders		✓	✓	✓
Op onze school wordt er minimaal jaarlijks gekeken of een leerling kan overstappen naar het regulier onderwijs		✓	✓	✓

6.4 Verslaglegging en OPP	Regulier	PRO	CI.3	CI.4
Op onze school wordt de ondersteuningsbehoefte van de leerling vastgelegd in het LVS	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt extra ondersteuning vastgelegd in een OPP	✓	✓	✓	✓
De handelingsadviezen van de leerling (uit het OPP) zijn	✓	✓	✓	✓

bekend bij de betrokken docenten				
Op onze school weten alle betrokkenen rondom de leerling waar het OPP te vinden is	✓	✓	✓	✓

6.5 Beleid en organisatie	Regulier	PRO	Cl.3	Cl.4
Op onze school is er structureel aandacht voor het vergroten van deskundigheid van personeel	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn de taken van de mentor vastgelegd	✓	✓	✓	✓
Op onze school zijn de taken van de ondersteuningscoördinator/intern begeleider vastgelegd en worden jaarlijks geëvalueerd	✓	✓	✓	✓
De ondersteuningsstructuur van de school is vastgelegd en inzichtelijk voor medewerkers en ouders	✓	✓	✓	✓
Op onze school kent een ieder het schoolondersteuningsprofiel	✓	✓	✓	✓
Het schoolondersteuningsprofiel is toegankelijk voor iedereen	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt gewerkt volgens een dyslexieprotocol	✓			✓
Op onze school wordt gewerkt volgens een dyscalculieprotocol	✓			✓
Op onze school wordt gewerkt volgens een protocol medische handeling	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt gewerkt conform vastgestelde privacyreglementen	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt gewerkt volgens de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	✓	✓	✓	✓
Op onze school is een schoolveiligheidsplan aanwezig en inzichtelijk voor iedereen	✓	✓	✓	✓

7) Samenwerking deskundigen

7.1 Samenwerkingsrelatie met ouders	Regulier	PRO	Cl.3	Cl.4
Op onze school wordt het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) in samenspraak met ouders en leerling opgesteld	✓	✓	✓	✓
Op onze school wordt de inzet van extra ondersteuning in overleg met ouders bepaald	✓	✓	✓	✓
Op onze school bespreekt mentor en/of de ondersteuningscoördinator/intern begeleider zorgen met ouders	✓	✓	✓	✓
Op onze school informeert de mentor ouders over zorgwekkende signalen van de leerling	✓	✓	✓	✓
Op onze school consulteert de mentor ouders of zij dezelfde signalen zien	✓	✓	✓	✓
Op onze school informeert de mentor ouders over positieve ontwikkelingen van de leerling	✓	✓	✓	✓

7.2 Samenwerkingsrelatie met externe betrokkenen	Regulier	PRO	Cl.3	Cl.4
Er is regelmatig contact tussen school en de betrokkenen	✓	✓	✓	✓

hulpverlening van de leerling				
Er wordt multidisciplinair overleg met externe betrokken georganiseerd	✓	✓	✓	✓
De ondersteuning op onze school wordt afgestemd met de externe hulpverlening (gezamenlijke doelen)	✓	✓	✓	✓
Er wordt veelvuldig samengewerkt met partners die Arbeid en dagbesteding verzorgen		✓	✓	✓
Er is ondersteuning aan ouders op de leefgebieden werk, wonen, vrije tijd, burgerschap (aanvraag uitkering, loonwaardemeting e.d.)		✓	✓	✓
Er is kennis van de sociale kaart, zowel op zorgvlak als op gebied van (beschermde) vrijetijdsbesteding			✓	

De nadrukkelijke wens van het praktijkonderwijs is dat betrokken hulpverlening daadwerkelijk betrokken is en gemaakte afspraken realiseert. Op deze manier kunnen de scholen zich blijven richten op hun prioriteit: leerlingen scholen in de domeinen werken, wonen burgerschap en vrije tijd. De hulpverlening zou actief gericht moeten zijn op een gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling en stabiliteit in het thuissysteem van de leerling en daarbij samen met ouders en leerling actief zijn in de samenwerking met school gericht op de toekomst van de leerling.

3.2 Extra ondersteuning

Omdat wij in het praktijkonderwijs een integraal totaalpakket aan ondersteuning bieden, kan er geen onderscheid gemaakt worden in basis- en extra ondersteuning.

Toch worden er - naast het reguliere aanbod - extra ondersteuningsmogelijkheden georganiseerd, die niet uit de reguliere rijksbijdrage bekostigd kunnen worden.

Dit betreft weerbaarheidstrainingen, extra individuele ondersteuning/begeleiding en tijdelijke plaatsing van een leerling in een VSO-school.

De **ondersteuningsbehoeften** van de leerlingen die extra individuele ondersteuning/begeleiding nodig hebben, kunnen als volgt omschreven worden:

De leerling heeft behoefte aan een samenwerkingsrelatie met de leraren en een vertrouwensband met zijn mentor/trajectbegeleider

- De leerling kan gebruik maken van een begeleider voor wekelijkse intensieve gesprekken

De leerling heeft behoefte aan sturing van gedrag

- Er is een begeleider beschikbaar om de ondersteuningsbehoefte van de leerling helder te krijgen door observatie van de leerling in de context van de school en in relatie met de leraren
- Er is de mogelijkheid om een begeleider in te zetten om de leerling individueel te helpen inzicht te krijgen in zijn gedrag, oorzaak-gevolg te leren herkennen en vaardigheden te vergroten.

De leerling heeft behoefte aan ondersteuning op het gebied van plannen en organiseren

- Intensieve (structurele) hulp bij het maken van een planning en het organiseren van taken.

De leerling heeft behoefte aan één duidelijk plan en heldere communicatie in de samenwerking van leerling, ouders, school en eventueel hulpverlening

- Gezamenlijke gesprekken met leerling, ouders, school (en hulpverlening) aan de hand van de opgestelde handelingsplannen

3.3 Symbiose arrangementen

De Boog werkt samen met VSO De Zonnehoek (cluster 3), waarbij leerlingen vanuit De Zonnehoek praktijklessen volgen in De Boog, zowel individueel (samen met praktijkschoolleerlingen in een groep) als homogene groep met alleen cluster-3 leerlingen.

In de eindfase van ons onderwijs werken wij samen met MBO-scholen, waarbij onze leerlingen één dag in de week onderwijs op de MBO-school volgen voor een specifieke opleiding op het niveau van een entree-opleiding, waarbij onze school zorg draagt voor de huiswerkondersteuning en de stages van de leerlingen verzorgt en begeleidt. Dit wordt georganiseerd in samenwerking met alle praktijkscholen in de Stedendriehoek.

Komende schooljaren willen we onderzoeken in hoeverre ook samenwerkingstrajecten gestalte kunnen krijgen voor leerlingen uit een VSO-school die qua cognitieve capaciteiten en leerachterstanden passen binnen de range van het praktijkonderwijs. Ook willen wij onderzoek doen naar de mogelijkheid van samenwerking met het VMBO in arrangementen waarbij praktijkschoolleerlingen een deelcertificaat kunnen behalen bij het VMBO in een beroepsgericht vak of voor vak Nederlands, rekenen of Engels.

3.3 Onderwijsondersteuningstructuur

De ondersteuning die wij aan al onze leerlingen in de vorm van beschikbare expertise binnen de school bieden staat hieraan voorafgaand beschreven in hoofdstuk 3. *Basisondersteuning*, paragraaf 3.1 *preventieve en curatieve interventies* onder punt 5. *Inzet expertise*, 6 *ondersteuningstructuur* en 7 *samenwerking deskundige*.

Als school voor praktijkonderwijs werken wij geregeld nauw samen met hulpverleningsinstanties voor mensen met een (Licht Verstandelijke) Beperking. Met name MEE Veluwe is hierin een belangrijke samenwerkingspartner voor ons.

De lange wachttijden bij de Jeugdhulpverlening zijn geregeld een bron van teleurstelling en ergernis. Om een optimale ontwikkeling van de leerling te bewerkstelligen die begeleid wordt door de Jeugdhulpverlening proberen wij geregeld contact te hebben met de behandelaars of begeleiders van de leerlingen die in een hulpverleningstraject zitten, zodat de aanpak binnen school en de begeleiding/behandeling goed op elkaar worden afgestemd. Ouders moeten hier dan uiteraard wel mee instemmen.

4 Conclusie en ambities

Wij denken dat wij een goed aanbod van een integraal totaalpakket aan ondersteuning hebben voor onze leerlingen, maar willen dit graag nog verder ontwikkelen.

In de eerste plaats dienen nog enkele handelswijzen die in de praktijk binnen de school worden gehanteerd formeel in een protocol worden vastgelegd. Dit betreft een protocol medische handelingen en een privacyreglement.

Ons huidige veiligheidsplan zal uitgebreid worden met deze onderdelen. Ook moet het beleid t.a.v. schorsing nog opgenomen worden in de schoolgids.

Ook willen wij het handelings- en opbrengstgericht werken (HGW) graag nog verder gestalte geven. Hier is in afgelopen schooljaren al een goede basis voor gelegd. Het doel is dat alle leraren goed kunnen observeren, de ondersteuningsbehoefte van een leerling vast kunnen stellen, op basis daarvan een plan van aanpak kunnen opstellen en kunnen aangeven wat zij zelf nodig hebben om dat plan van aanpak uit te kunnen voeren. Ook zal de structuur van de leerlingbespreking nog verder worden aangepast aan het HGW.